

AKI ELVESZTETTE A MEGGYŐZŐDÉSÉT

Mrmolja Jóbnak igen csinos, finom zöld irhába kötött és a sarkokon valamelyest megkopott meggyőződése volt. Egy szép nap reggelén azonban rettentően megijedt Mrmolja Jób, amikor felébredt. Szokása volt ugyanis, hogy az ágyból, forgolódás közben oda-odapislantott a meggyőződésére. És az a mai szent napig szüzi érintetlenségében mindig ott hevert az asztalon és Jób nyugodtan húnyhatta le szemeit s álmában elégedetten hemperegetett hátán-pocakján. De ma, ma sehol sem látta a meggyőződését! Izgatottan kiugrott az ágyából és az asztalon össze-vissza forgatta-dobálta könyveit, papírjait s egyéb holmiját. Utoljára felemelte az asztalterítőt is és alája leskelt... Ott sem találta...

— Bizonyára a kabátomban felejtettem! Az ördög tudja, hogy történhetett ez velem!...

És végigtapogatta a felöltőjét.

— Nem! Itt sincs!...

Háromszor is belenyult minden zsebébe, a harmadikba pedig négyszer is. De a zsebek — üresek voltak. Ideges izgalomban még a nadrágjában és a mellényében is kereste, bár aztán maga is belátta, hogy ennek semmi értelme.

— Hogy veszhetnék el akkora tárgy ilyen bután? Hisz nem gombostű! A meggyőződésem legalább 23 centiméter hosszú, — hogy bujhatnék hát a nadrágomba vagy a mellényembe?

Az ágy szélére ült, s a két tenyerébe ejtve fejét, eltűnődött. Aprólékosan végig gondolta, hol is járt az előző napon, mit csinált, milyen emberekkel érintkezett, hol és mikor volt utoljára a markában a meggyőződése? Titokban bevallotta magának, hogy kissé kótyagosan jött haza. De minthogy szolid ember hírében állott és általános tiszteletnek örvendett, nem akarta visszaemlékezése során ezt a körülményt különösebben hangsúlyozni...

Délután a kávéházban üldögélt és Szova Filémonnal a sajtószabadságról vitatkozott: vita közben egyszer felpattant, egészen nekitüzesedve ugrott a felöltőjéhez és a zsebéből előrántotta a meggyőződését. Helyes!... Eddig az óráig minden lépésére és mozdulatára pontosan és világosan emlékezett... A kávéházból félhárom táján — mondjuk — fél négykor eltávozott. Csakugyan! Akkor még érezte, miközben a felső kabáttal bibelődött, hogy a jobb oldalon valami kemény tárgy nyomja a mellét. A meggyőződése tehát akkor még ott lapult a felöltője belső zsebében. Ez történt fél négy órakor... És

később a téren Szljuka Szemproniuszal akadt össze... Ami ezen végzetes találkozás után esett vele, azt sűrű homály fődí, melynek irigy fátyolát csak itt-ott sikerült fellebbentenie... De semmi fontosat, semmi érdemeset nem pillantott meg mögötte: puffadt, kipírult arcok, bortól ázó asztalok, feldöntött, csorba poharak... Szemproniusz elcsábította... Könnyű neked, Szemproniusz! Te nem vagy szolid és köztiszteletnek örvendő halandó! A meggyőződésed is csak 11 centiméteres; és még csak nincs is bekötte, s puha, fűzött mivoltával nem akadékoskodik az állandó ide-oda hurcolásnál!... Törte a fejét Jób, de hasztalanul. Egyetlen okos gondolat sem jutott az eszébe. Igaz! Egyszer tényleg az asztalra csapott valami kemény tárgygal. De az már késő éjjel történt és sehogy sem tudott rá visszaemlékezni, vajjon a poharával, a kapukulcsával vagy a meggyőződésével vágott-e oda!... Nem! Mégsem! Hogyan tehetne volna... olyan kései órában... a meggyőződésével? Egy szóval: minden tűnődése-töprengése sem segítette csak egy fialépéssel sem a legcsekélyebb, leghalványabb nyomhoz...

Mázsás szomorúság telepedett lelkére. Első megriadásban eltökélte magában, hogy sem eszik, sem iszik, míg meg nem találja meggyőződését. De aztán ezt a határozatot mégis elhamarkodottnak, túlzottnak, ártalmasnak és komoly emberhez nemillőnek találta. Azért hát visszavonta... Nyugtalanul, gondolatokba mélyedve öltözködött, mosakodott és fésülgette-borzolgatta haját három párhuzamos választékra is...

— Ha jól megfontolom a dolgot, — ahogy egyébként illik is, — életem immár fabatkát sem ér. Annyi értelme sincs, mint egy koszos üres mogyoróhéjnak! Mert kéz nélkül, szem nélkül, sőt, igenis, orr nélkül is még csak ellehetnék... De ha az embernek még saját meggyőződése sincs, akkor már csak silány árnyék test nélkül, könyv tartalom nélkül... Az Isten szerelmére! Valahol mégis meg kell lennie! Muszáj meglennie!

Az utcán az az érzés vett erőt rajta, mintha karjai össze volnának kötve s tehetetlenül ki volna szolgáltatva mindenféle ólálkodó veszedelemnek. Azelőtt szokása volt, hogy cipője sarkával — jártában-keltében — erőteljesen koppantott egyet-egyét a járdán. Most — hogy-hogy sem — már nem mert koppantani. Még a szakállát sem simogatta meg, mikor egy-egy kirakatba pillantott. A gyomra is émelygett, a feje pedig rettetesen zúgott...

Szemproniusz a diványán heverészett és cigarettázott. Legújabb szociális tárgyú drámájának első felvonásán gondolkodott. Orra nyergén és szemei sarkában keskeny sávként vöröslött szemüvegének a nyoma. Eltört szemüvegének szilánkjai ágya mellett a padlón csillogtak. Hajnal felé vetődött haza a korcsmából és éppen forró limonádét szűröcsölt.

Jób zavarba jött. Alkalmas szavakat keresett, hogy a kényes témát kellő kímélettel és tapintattal hozhassa elő. Egye-

nesen, a védekezés minden lehetősége nélkül, nem vádolhatta Szemproniuszt. Ez sértő, sőt veszedelmes lett volna. Óvakodnia is kellett, nehogy gyanút ébresszen maga iránt. Hisz Szemproniusz még azt hihetné, hogy az eszméletlenségig részeg volt az éjjel s azért nem tudja, mit csinált és hová habarta meggyőződését. Ez pedig igen kétes megvilágításba helyezhetné az ő szolid, megbízható jellemét.

— Édes Szemprikém! Igen kényes ügyben jöttem hozzád. Valami egészen szokatlan, rendkívül kellemetlen dolog történt velem. Mikor ma reggel felébredtem és körülnéztem szobámban, hát képzeld csak: hült helyét találtam a meggyőződésemnek...

Szemproniusz magasra rántotta szemöldökét, s elfintorította orrát. — Ez bosszantó!... Valóban... nagyon bosszantó!....

— Amint tudod, egész éjjel veled voltam... Nem dugtad-e esetleg véletlenül... figyelmetlenségben...

Elakadt, s kérdő szemekkel nézett barátjára. De barátja meg sem mukkant; lomhán kinyújtott jobbjának mutatóujjával éppen cigarettája hamvának lerázásával bajmólódott.

— Könnyen megeshetett, hogy tévedésből, szórakozottságodban a saját zsebedbe dugtad...

Szemproniusz minden különösebb bevezetés nélkül dühbe gurult. Hirtelen felpattant ültéből s ingerült, heves hangon felelte:

— Nagyon tévedsz, ha azt hiszed, hogy elcsórtam a te buta meggyőződésedet! Mihez kezdhetnék vele? Magamnak is van! És bár csak tizenegy centiméteres és kötetlen és maszatos, de a mindennapi használatra pompásan megfelel!... Különben... nem is hiszek a mesében. Az a gyanum, hogy valamiféle mellékes szándékaid vannak. Ismerlek! Tudom, hogy nagy kópé vagy!...

Jób megsemmisülten hallgatta.

— De édes Szemproniuszom! Eszem ágában sem volt, hogy megvádoljalak! Isten ments! Teljes szívemből becsülöm a te meggyőződésedet, ha kötetlen is!... Az enyém finom zöld irhába volt kötve... Elképzelheted, hogy érzem magamat, nélküle... Csak arra gondoltam, hátha tudsz nekem valamit mondani az ügyvel kapcsolatban... Egy-két fontosnak látszó adatot... nyomravezető körülményt...

— Semmit sem tudok!... És végre is... tudja az ördög, csak fontoskodol, s a meggyőződésed nem volt egyéb olcsó, silány előítéletnél... Én a magam részéről még soha sem vettem észre nálad mákszemnyi meggyőződést sem...

Mrmolja nagyot sóhajtott. Szemproniusz új cigarettára gyújtott. Néhány pillanatig mindketten halgattak. Lassankint azonban mégis némi részvét ébredezett Szemproniusz szívében. Tudatára jött, hogy Jóbot alaptalanul és okatlanul megbántotta. Oldalt feléje pislantott, és melegebb, lágyabb kifejezéseket keresett.

— Vigasztalódjál, lelkem!... A dolog nem olyan komoly, amilyennek képzeled... Nézz csak, kérlek, kicsit magad körül! Hány ember éldegél a világon boldogan, elégedetten szemernyi meggyőződés nélkül. És milyen tekintélyes, előkelő emberek!... Mrozs tanácsos úrnak, természetesen azt, még előítéletei sincsenek. Egyáltalában semmije sincs! Holmi meggyőződésről halvány fogalma sincs. Azt sem tudja, mi fán terem? És látod, mégis tanácsos úr! Most már rendszeresen borotválkozik is!...

Mrmolja fejét csóválta, s csak bámult a plafonra.

— Fontoljuk csak meg jól a dolgot! Mi értéke-haszna van egy úgynevezett meggyőződésnek? Ha szükséged volna rá, csak bajodra van, főleg ha vastag és keménykötésű. Ha nincs rá szükséged, minden kárvallás nélkül nélkülözheted. Ez nyilvánvaló!... Ne búsulj hát! A búsulás árt az egészségnek, s az ember még az étvágját is elveszti... Lám itt vagyok én! Nézz ide! Ez az én meggyőződése!...

Es kihúzta a zsebéből és lapozgatni kezdett benne. Valóban már jó koszos volt. Sőt mintha egyes lapjai éppenséggel ki is lettek volna szakítva.

— Mit törődöm veled? Sárba pottyant egyszer, ... kétszer, ... tízszer. Ha tizenegyszer is belepottyant, föl sem szedem! Minek? Ostobaság! A világon széltében hosszában járkálnak mindenféle szélhámósok és himpellérek; saját meggyőződésük helyett csak a közvélemény választékos kötését hordják magukkal. És nagyszerűen megy a soruk!... Ez a cikk különben is már elavult. A világ állandóan halad, s idővel sorjában sutba fogja hajítani ezeket a nevetséges, ásatag fogalmakat...

Valaki kopogott, és a következő pillanatban belépett Trszka Mór, a filológus...

— Elveszett a meggyőződése?... Ah, meggyőződés!... Mit akar evvel az otromba gyári szóval? A meggyőződés erőszakosan faragott szó, semmi egyéb!... Meggyőződés..... Pre-pričanje... Ueber-zeugung... Idegen szó! Le az idegen szavakkal! Le a meggyőződéssel!

Trszka a magyarázat hevében hol ide, hol oda forgott, hogy csak úgy csikorgott a cipője talpa. Sápadt arca fénylett, mintha faggyúval volna bekenve... Honnan, honnan sem előrántott egy hebehurgya szót, néhányszor megforgatta a nyelve hegyén, aztán maga elé köpte a nagy világba, s éberen utána leskelt hegyeken, völgyeken keresztül egészen a zöld szanszkrit óceánig...

Mrmolja félbeszakította.

— Nem értelek, Szemproniusz! De tudom, hogy szavaid vétkesek és természetellenesek. Más valaki azt mondaná, hogy csak nagyképűsködöl és hogy a jelentéktelenség palástjával valamiféle szélhámosságot takargatsz... Isten tudja, nem te vitted-e el csakugyan?...

— Mit jelent ez a tolakodás? Eredj az ördögbe a meg-

győződéseddel! Nekem nem kell! Füttyülök rád is, meg a meggyőződésedre is! Nem ér egy rohadt krumplit sem, s magad még kevesebbet!... Ilyen jajveszékélés!... És még hozzá a meggyőződése miatt!

Jób felemelkedett ültéből s eltávozott. Mikor már kint volt a lépcsőházban, Szemproniusz kidugta fejét az ajtónyíláson s utána kiáltott:

— Buta fráter!

Belülről pedig Trszka vékony, rikácsoló hangja hallatszott:

— Gondolja csak meg: értéktelen gyári holmi! Igen! Gyári holmi, silányul faragott szó, semmi más!

Mrmolja hátra sem pillantott, de arcán két kövér könnycsepp pergett végig...

Arra gondolt, hogy jelentkezik a rendőrségen. Fontolgatta-boncolgatta az ötletet, mindenfelől jól megforgatta, de a kérdést egyre bonyolultabbnak és bosszantóbbnak találta.

— Mit érek vele, ha az ügyet a rendőrség kezére adom? Csupa lőtás-futás a hivatalokba, vallatások, nyomozás, költségek... És eredmény — sehol semmi!... És Isten a megmondhatója, mi történhetik még? A végén még magam keveredném gyanuba, ... valamilyen ostoba okból. Ezeknek az embereknek olyan ötleteik akadnak, amelyek a közönséges halandók számára merőben érthetetlenek. Valamilyen semmisség, egy megfontolatlan szó... és nyakig ülnék a csávéban!...

Lehorgasztott fejjel, mélyen elmerülve töprengéseibe balagott a téren. Ajka meg-megvonaglott egy-egy gondolatra. Épen deket harangoztak s az irodákból mindenfelől szivárogtak a hivatalnokok. A város fölött ragyogott a deledő nap, s a csapadékos háztetők csillogtak a szikrázó verőfényben.

Akkor egy mellékutcából egy magasnövésű úr jött feléje. Begombolt, testhezálló felöltő volt rajta, fején cilinder, orrán aranyos szemüveg. Narancsszínű kesztyűs kezében vékony fekete sétapálcát lóbált, széles zsebéből pedig teleírt papírcsomó lógott ki.

Mrmolja megrezsent. Valami halvány sejtelem derengett fel benne, amely szemlátomást erősödött, egykettőre kibontakozott s végül teljesen hatalmába kerítette. Igen! Hisz ez napnál világosabb! Hisz ez megcáfolhatatlan!

— Miért jár ez az ember olyan keményen s olyan önérzetesen? Miért kopogtatja sarkával a járdát? S a kirakatok előtt miért pödri meg hetykén a bajuszát? Aztán arany szemüvege és divatos felöltője van... A melle jobboldalt természetellenesen ki van düllesztve: — ott hordja a meggyőződését! Jó vastag és kemény lehet a meggyőződése, különben nem kopognának olyan fölényesen a léptei... Egyébiránt arca egész külseje megtévesztésig hasonlít azokéhoz az emberekéhez, akik meggyőzések lopkodásával foglalkoznak. Milyen ravasz orr, micsoda fortélyos szemek!...

És utána lódult. Egész sereg hosszú utcán mentek végig.

Mrmoljának úgy tetszett, hogy egyikét-másikat még soha sem látta életében. Útközben több érdekes dologra lett figyelmes, amelyekről azelőtt fogalma sem volt. Így például egy könyvkereskedő kirakatában könyvet pillantott meg: hazai könyvet, a saját anyanyelvén!... Végre egy magas, szürke ház kapujában megálltak. Ekkor Mrmolja odalépett a magas, előkelő ismeretlenhez.

— Bocsánatot kérek, uram, hogy alkalmatlankodom. A nevem: Mrmolja Jób. Szeretnék önnel pár szót váltani.

— Sztreha Pompiliusz országgyűlési képviselő vagyok. Tessék!... Homályos lépcsőkön és folyosókon mentek végig, míg végre egy magas ajtó elé értek. Pompiliusz előkotorászt zsebéből a kulcsot, kinyitotta vele az ajtót, és néhány udvarias szó kíséretében beleült egy puha, párnázott karosszékebe. Amint megingott alatta a bársonyhuzatos ülésparna, kellemes érzés bizsergett végig tagjain, s egy futó pillanatra gyanu fészkelődött lelkébe...

— Minek köszönhetem, Mrmolja úr, ezt a váratlan látogatást?

— Képviselő úr! En becsületes, pontos adófizető vagyok. Sokat adok tisztességes, szolid ember híremre... Annál jobban megszorított, sőt letört az a végtelenül kellemetlen esemény, amely ma reggel történt velem. Ha ez az ügy nem intéződik el kedvezően, akkor oda az egész egzisztenciám, és oda egész életem! Könyörgöm, képviselő úr, ne legyen irgalmatlan! Biztosítom, hogy a dolog köztünk marad és mákszemnyi folt sem esik az ön becsületén...

— Bocsánat, Mrmolja úr!... de... szavai nem egészen világosak. Sőt! Homályosak, szinte misztikusak... Néha ugyan helyénvaló, ha az ember burkoltan, titokzatosan beszél... Ez a tömeg előtt a mélyértelműség látszatát kelti és a nagy szellem glóriájával vonja be az embert... De — bocsánat! — magánbeszélgetésben ennek nincs helye...

Mrmolja rábólintott a fejével. S miközben elköhintette magát, lába idegesen rándult egyet a szőnyegen.

— Engedje meg, hogy részletesen és szép sorjában mindent elmondhassak!... Volt meggyőződésem. Zöld bőrkötésben, s még igen jó állapotban. Csak a széleken látszott rajta egy kis kopás...

A képviselő helyeslőleg bólintott.

— Értem... értem!

— És képzelje csak!... Reggelre szórén-szálán eltűnt a meggyőződésem. Kerestem a könyveim között, az asztalterítő alatt; átkutattam a felöltömet, felforgattam az egész szobát. Mind hiába! A meggyőződésemnek se híre, se hamva! És még csak el sem tudom képzelni, hol és mikor vesztettem volna el... Abban a pillanatban, mikor önt, képviselő úr, az utcán megpillantottam, különös sejtelem lopakodott agyamba...

Pompiliusz furcsa, hamiskás fintorral hallgatta Jóbot. Majd megszólalt.

— Ej, agyafúrt cimbora!... ismerem már az ilyen és hasonló eseteket...

És amint jobbjának feltűnően rövid, húsos mutatójúját felemelte, halk nevetésre gömbölyödött szája és ábrázata.

— No csak ki vele! Mondja, mit kíván érte?... Azt azonban ne higgye, hogy megfejtet. Nem vagyok pali. Van már némi praxisom!... He-he-he!... Van már praxisom!

Jób szemei kerekre tágultak a rendkívüli meglepődéstől. Tenyereit térdeire nyugtatva, mereven nézett a képviselő úr szemei közé.

— Ne haragudjék, képviselő úr... de úgy veszem észre, most ön beszél kissé homályosan és titokzatosan... A mutatójúja... Nem, képviselő úr, nem értem önt!...

Pompiliusz halk nevetése egyre hangosabb hahotába ment át. A teste pedig egyenletes, erőteljes ütemben vonaglott, mintha hátulról egy láthatatlan kéz rángatná.

— Elragadó maga, Mrmolja úr!... Micsoda ártatlanság!... Micsoda elbűvölő álszenteskedés! Született miniszter... De, lássa, most magunk között vagyunk. Nincs rá fikarenyi szükség! Előttem nem kell alakoskodnia. Én egész pontosan tudom, mi a meggyőződés piaci ára. A keresleti és kínálati viszonyokat. A magamét például már négyszer cseréltem. És ez nagyon jól van így! Az ember úgy érzi, mintha valósággal újjá születnék utána... De térjünk a tárgyra!... Mennyit szeretne érte? Őszintén bevallom, hogy pillanatnyilag nem vagyok meggyőződés-zavarban. Ma igazán potom ára van a meggyőződésnek. Már egy kellő helyen és kellő pillanatban kegyesen leadott jóindulatú mosolyért is kapható. Egyáltalában megfigyelhető, hogy ez a portéka kezdi divatját múlni...

Mrmolja felszökött ültéből, mintha kigyó marta volna meg.

— De az Istenért, képviselő úr!... Az én meggyőződésem nem eladó! Egy világért sem! Az én meggyőződésem nem előítélet. Aztán finom zöld irhába volt kötve!... Nagyon kérem, adja vissza!

Pompiliusz arca hirtelenül hűvös és komoly lett.

— Milyen alapon mer engem a meggyőződésével kapcsolatba hozni?... Barátom, ne hirtelenkedje el a szavait! Könnyen megárthatna!... Nálam hiába keresi a meggyőződését! Sőt néhány napra a magamét is elzalogosítottam. De ha a kezem ügyében is lenne a magamé, akkor sem szolgálhatnék vele. Szükségem lesz rá vasárnap a képviselői összejövetelen... További eszmecserénknek tehát semmi értelme. Úgy látom, hogy már mindent elmondtunk egymásnak!

Avval újságot vett a kezébe, és látszólag belemélyedt az olvasásba. Mrmolja egy ideig csak nézte, oldalvást, de aztán legyintett a kezével és elköszönt...

Feje elnehezült a gondtól. Tekintete elsötétült a keserű-

ségtől, és az egész világ módfelett üresnek, sőt ellenszenvesnek tűnt neki. A hídon nagyot sóhajtott és... megállt. Kínzó, különös gondolatok gyötörték. De mint szolid és közbeesülésben álló ember nem adta meg magát. Elhessegette az öngyilkosság tolakodó gondolatát, márcsak azért is, mert nem akarta magát kitenni rosszindulatú pletykáknak és sértő találgatásoknak. Aztán az is az eszébe jutott, hogy korunk és az elmúlt kor legjobb bölcselei is egyhangúan elítélték az öngyilkosságot.

Idegesen, leverten és kimerülten az „Igazság” szerkesztősége felé vette útját. Útközben egy megfelelő hír összeállításán töprengett, amely egyúttal díszkréten, de mégis érhetően felhívna az olvasóközönség figyelmét az elvesztett tárgyra. Félt, hogy egyik-másik ismerősében különös véleményt ébreszthetne egy ügyetlenül fogalmazott nyilatkozat. Félt, hogy szükség nélkül nevetségessé teszi magát. Mert nyilvánvalóan sokat adott a becsületre és a tekintélyre. Hiszen az utóbbira még azok is a legnagyobb gonddal és éberséggel őrködnek, akiknek semilyen meggyőződésük sincs. Még kötetlen sem!

Belépett a szerkesztőségi irodába. Az első pillanatban üresnek találta. De aztán az egyik sarokban hatalmas könyv- és irathegy mögött mégis csak észrevette Kosuta Ambrus társszerkesztőnek sovány alakját.

Mrmolja köszönt. De Kosuta rá sem hederített könyvei mögül. Mrmolja köhentett. De Kosuta meg sem moccant. Mrmolja elkiáltotta magát, mire Kosuta mégis felvetette a fejét... Szeme mérgesen furakodott a Jóbéba. Hamuszürke arca úgy festett, mintha vastag porréteg takarná. Vörös haja álmosan lógott alacsony homlokába.

— Szerkesztő úr! Szeretném közölni a lapjában, hogy szerencsétlen véletlen következtében elvesztettem a meggyőződésemet...

— Tessék a kiadóhivatalba!

— Nem, szerkesztő úr!... A dolog rendkívül fontos, és azért azt kívánám, hogy a hazai hírek közé szűrjön be egy alkalmas cikkecskét...

— Miről?

— A meggyőződésemről!

Kosuta megvakarta az orra tövét.

— Mondja csak, mit is ért maga voltaképpen ezen a szokatlan szón?

Mrmolja elképedt.

— Úgy van! Mi a mándruc az a — meggyőződés?

— Hát azt nem tudnám olyan egyszerűen kifejteni, szerkesztő úr! Igazán nem! Nem tanultam logikát, és azért nem értek a meghatározásokhoz... Meggyőződés?... Meggyőződés?!... Ez olyan holmi... izé... az emberek magukkal viszik, ha szükségük van rá... Sztreha Pompiliusz úr azt állítja, hogy már kiment a divatból. És Szemproniusz barátom szerint

is nevetséges, ásatag vacak... Az enyém — természetesen azt — zöld irhába volt kötve, míg Szemproniuszé csak fűzve volt... Egyeseknek csak bekötési tábláik vannak, pompás, ékesmívű táblák... Mulva Pankrácius tanár úréi pláne arannyal vannak kiverve... De csak üres táblák... Valóban, ... nem értek a meghatározáshoz...

Kosuta elűnődött.

— Meggyőződés... Meggyőződés...

Végre is felállt, s a polcra levette a nagy lexikon megfelelő kötetét... Egy ideig olvasott, csóváltatta a fejét, majd Mrmoljához fordult.

— És hát... hogyan is jutott a meggyőződéséhez? Lopta talán?

— Az Istenért, hogyan mondhat ilyent?... Miért éppen loptam volna?...

— Hm!... Ki tudja?... Mindenesetre... ez az ügy nincs egészen rendben...

— De kérem!... Csak nem jut eszébe megvádolni?

Kosuta a vállát vonogatta.

— No hát, nem bánom, ... írja meg a cikkecskét!... Utóvégre... mi közöm hozzá?... Én soha színét sem láttam semmiféle meggyőződésnek, s mégis jól kijövök. Cikkeim — nem dicsekvésből mondom — egyenesen zseniálisak. Legalább így ítélik a közönség... Úgy látszik, maga, elavult fogalmaival, nem tartozik a modern emberek közé!... De hát ez a maga dolga!... Milyen cikkecskét akar?

Mrmolja összeszorította ajkait, és révetegen nézett ki az ablakon.

— Nos!... Milyen cikkecskét?... Különben... írja csak: „Egy szolid és köztiszteletnek örvendő ember f. hó 21-én elvesztette a meggyőződését. Zöld bőrkötésben és még igen jó állapotban volt. Ha valaki megtalálná, szíveskedjék visszaszolgáltatni. Jutalom megállapodás szerint. Cím a szerkesztőségben.”

Tolla sercegett a papíron, és Mrmolja elhallgatott. Utolsó szavainál a főszerkesztő lépett a szobába. Levetette a kabátját, végigsimitotta hosszú, tiszteletreméltó szakállát, egy csomó papírt markolt fel, avval szó nélkül leült az asztalához. Mikor Kosuta beszámolt neki az elvesztett meggyőződésről, elfintorította arcát, és egy futólagos, majdnem kíváncsi pillantást vetett a távozó Jób felé. De szólni nem szólt egy vakantásnyit sem.

*

Még csak néhány szót! Mrmolja nem találta meg elvesztett meggyőződését. Az „Igazság” felhívására egész sereg becselen ember jelentkezett. A megígért jutalom reményében mindenféle badarságot hordtak össze: a saját értéktelen és örökös vándorlásban kézen-közön elrongyolódott meggyőződé-

süket, ostoba előítéleteket, ötkrajcáros közvéleményeket stb. Egy széltoló meg épen egy piroskötésű Bäckert küldött be... Természetes, hogy mindezek nem segíthettek szegény Marmol-ján. Nagy keserűségében és vigasztalan bánatában napról napra sorvad, arca beesett, és az orvosai hamarosan lemondtak róla. Épen Szent Háromság napján lehelte ki a lelkét.

Szlovén eredetiből fordította: *Pavel Agoston*

HEGEDŰS ZOLTÁN:

É V E K

Jócskán múlt már tél fölöttem,
s havazott rám a szürke ég, —
én a Szamos partján kötöttem
sarút lábamra s messze kék

sugarakat bontott a Hóján
egy-egy tavasz és bőrömön
megült az év, tágult a bordám
s csodálkozóbb szemöldököm,

nagyobb a szám, dühös a kedvem
s lépcsőn ugrottam négy fokot, —
az álmatag messze tereltem,
s már nagyanyám se tarthatott.

A szenteket gonddal rám bizta
míg csomagolt az út előtt,
szípgova huzta könnyét vissza
s rázott egy rojtos keszkenőt.

Jó néném meg borzas hajában
turkált egész nap s szepegett.
Én a vonatból kiabáltam,
s eltűntem egy vén hegy megett.

Azóta motyóm lepadt már,
s a szentekből a türelem
eltűnt, mint mindaz amit adtál
őreganyám. A fejemen

ritkul a haj s csak szemem mélyén
ül meg az emléked talán.
Tarka ernyőn röpköd a néném
s motyogó, ráncos nagyanyám.